

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет інформатики та обчислювальної техніки
Кафедра інформатики та програмної інженерії

Звіт

з лабораторної роботи № 3 з дисципліни
«Алгоритми та структури даних-1.
Основи алгоритмізації»

«Дослідження ітераційних циклічних алгоритмів»

Варіант 2

Виконав студент   ПІ-15, Богун Даниїл Олександрович
(шифр, прізвище, ім'я, по батькові)

Перевірив _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Київ 2021

Лабораторна робота 3

Дослідження ітераційних циклічних алгоритмів

Мета – дослідити подання операторів повторення дій та набути практичних навичок їх використання під час складання циклічних програмних специфікацій.

Варіант 2

Задача: З точністю $\varepsilon = 10^{-6}$ обчислити значення функції $\ln a$:

$$\ln a = (a - 1) - \frac{(a - 1)^2}{2} + \frac{(a - 1)^3}{3} - \dots, \quad \text{для } 0 \leq a \leq 2.$$

Порівняти одержане за допомогою ряду значення зі значенням, отриманим стандартною функцією.

Постановка задачі:

Нам дані значення аргумента a і значення ε . $\ln a$ – це сума елементів послідовності, яка прямує до якогось числа. Виришувати задачу будемо використовуючи ряд Тейлора. Процес ітерації треба продовжувати, поки модуль різниці двох сусідніх елементів послідовності не буде менше за ε . Потім треба результат порівняти зі значенням, отриманим стандартною функцією.

Побудова математичної моделі:

Змінна	Тип	Ім'я	Призначення
Точність	Дійсний	ε	Початкове дане
Аргумент	Дійсний	a	Початкове дане
Член послідовності	Дійсний	x	Проміжне дане
Наступний член послідовності	Дійсний	x_n	Проміжне дане
Лічильник ітерації	Цілий	n	Проміжне дане
Функція $\ln a$ за формулою	Дійсний	sum	Результат
Чисельник у формулі	Дійсний	p	Проміжне дане
Стандартна функція $\ln a$	Дійсний	Y	Проміжне дане
Порівняння функцій	Дійсний	res	Результат

Y = стандартна функція $\ln a$;

$Res = sum / Y$

Змінній n присвоюємо значення 1;

Змінній p присвоюємо значення -1;

Змінній x_n присвоюємо значення 1;

Змінній x присвоюємо значення 0;

Змінній sum присвоюємо значення 0;

Розв'язання

Програмні специфікації запишемо у псевдокоді та графічній формі у вигляді блок-схеми.

Крок 1: Визначимо основні дії

Крок 2: Введення умови для a .

Крок 3: Деталізуємо знаходження функції $\ln a$.

Крок 4: Знаходимо Y і res.

Крок 1

Початок

Введення ε

Введення a

Умова для a

Знаходження L_n a з
точністю ε

Знаходження Y

Знаходження res

Виведення sum

Виведення res

Кінець

Крок 2

Початок

Введення ε

Введення a

Якщо $a \geq 2$ або $a \leq 0$

Виведення “Невірне
значення a . ”

Інакше

**Знаходження L_n a з
точністю ε**

Знаходження Y

Знаходження res

Виведення sum

Виведення res

Кінець

Крок 3

Початок

Введення ε

Введення a

Якщо $a \geq 2$ або $a \leq 0$

Виведення “Невірне
значення a . ”

Інакше

Повторити

$x = x_n$

$p = p * (-(a-1))$

$x_n = p / n$

$n = n+1$

$sum = sum + x_n$

**Поки $|x_n - x_{n-1}| >$
 ε**

Знаходження Y

Знаходження res

Виведення sum

Виведення res

Кінець

Крок 4

Початок

Введення ε

Введення a

Якщо $a \geq 2$ або $a \leq 0$

Виведення “Невірне значення a . ”

Інакше

Повторити

$x = xn$

$p = p * (-(a-1))$

$xn = p / n$

$n = n+1$

$sum = sum + xn$

Поки $|x_n - x_{n-1}| > \varepsilon$

$Y = \ln a$

Знаходження res

Виведення sum

Виведення res

Кінець

Крок 5

Початок

Введення ε

Введення a

Якщо $a \geq 2$ або $a \leq 0$

Виведення “Невірне значення a . ”

Інакше

Повторити

$x = xn$

$p = p * (-(a-1))$

$xn = p / n$

$n = n+1$

$sum = sum + xn$

Поки $|x_n - x_{n-1}| > \varepsilon$

$Y = \ln a$

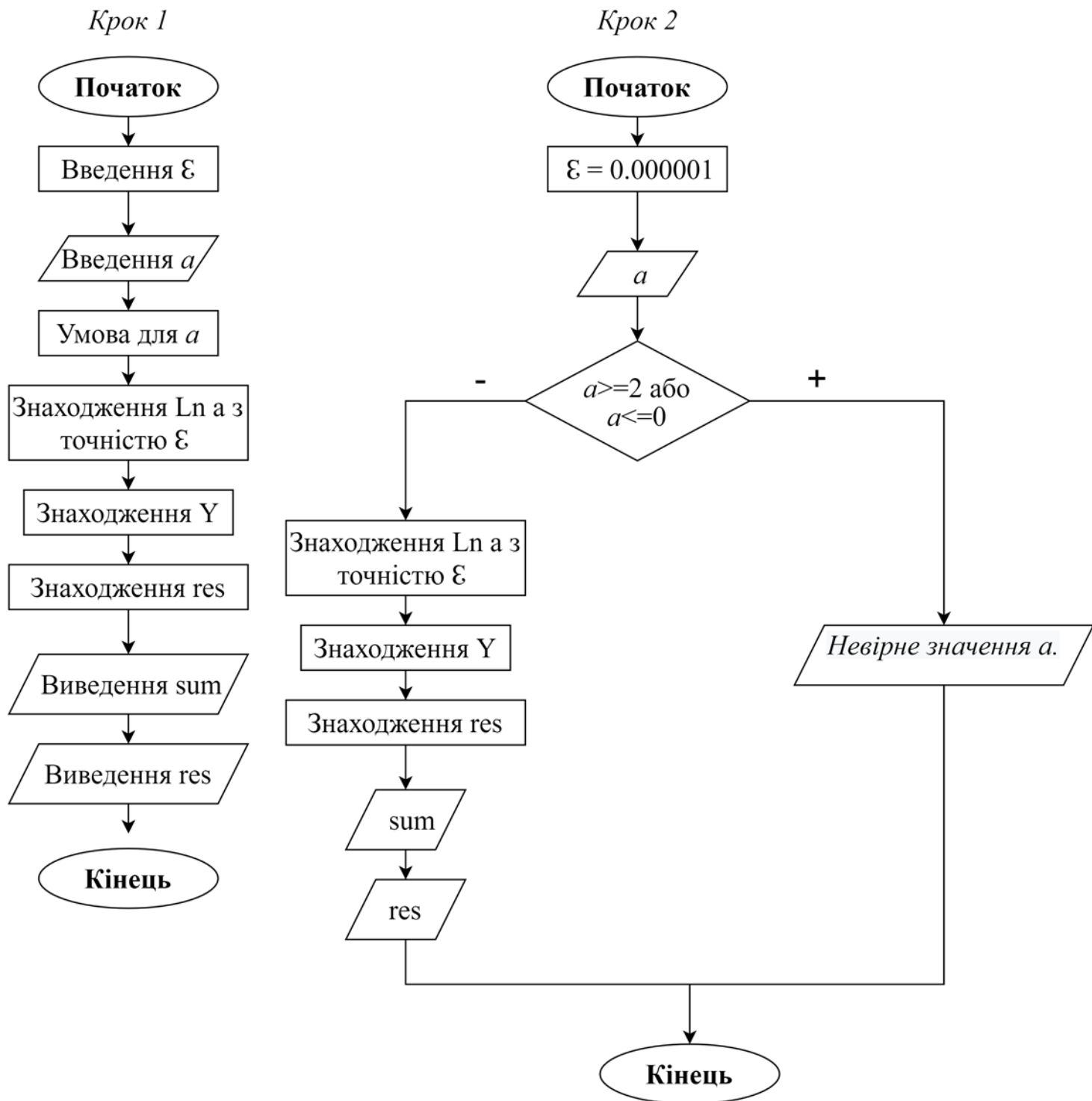
$Res = sum / Y$

Виведення sum

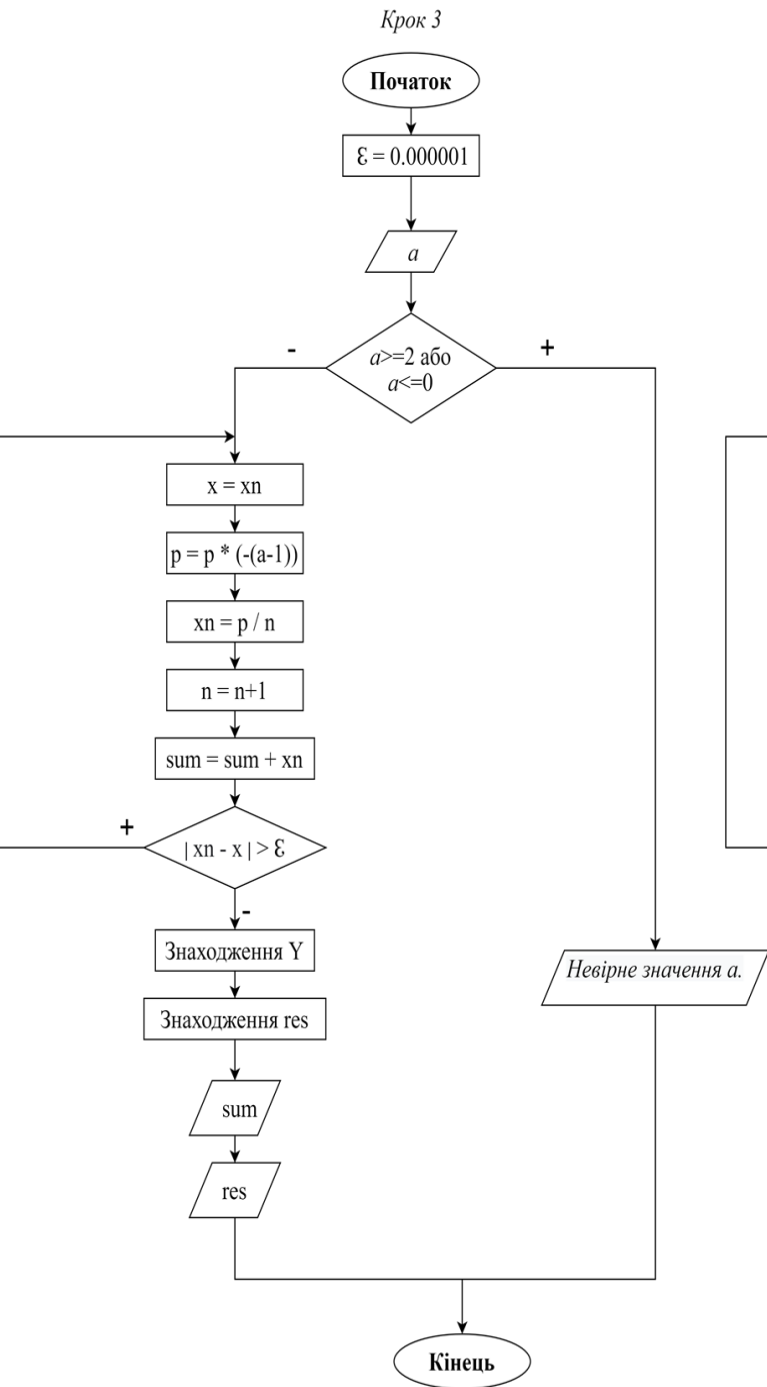
Виведення res

Кінець

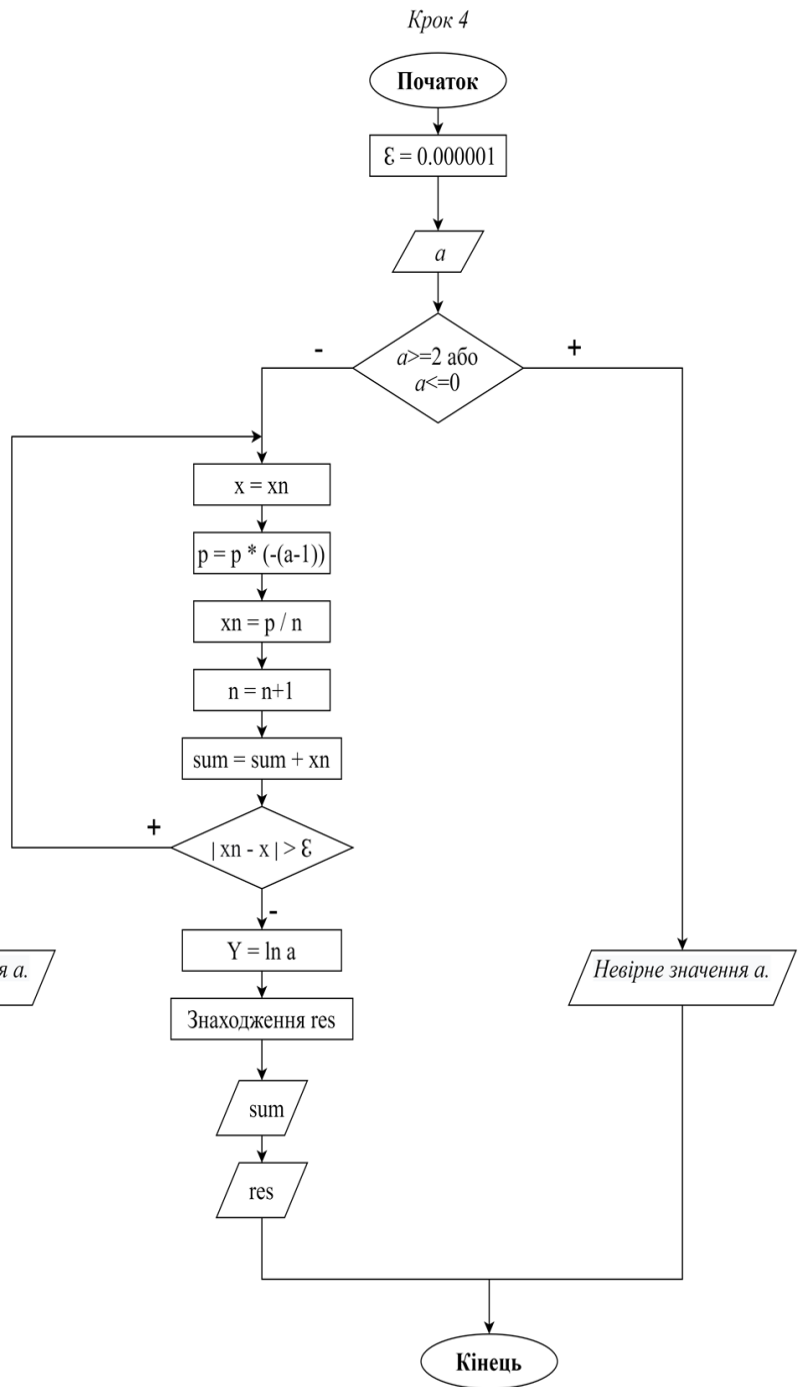
Побудова блок–схеми алгоритму

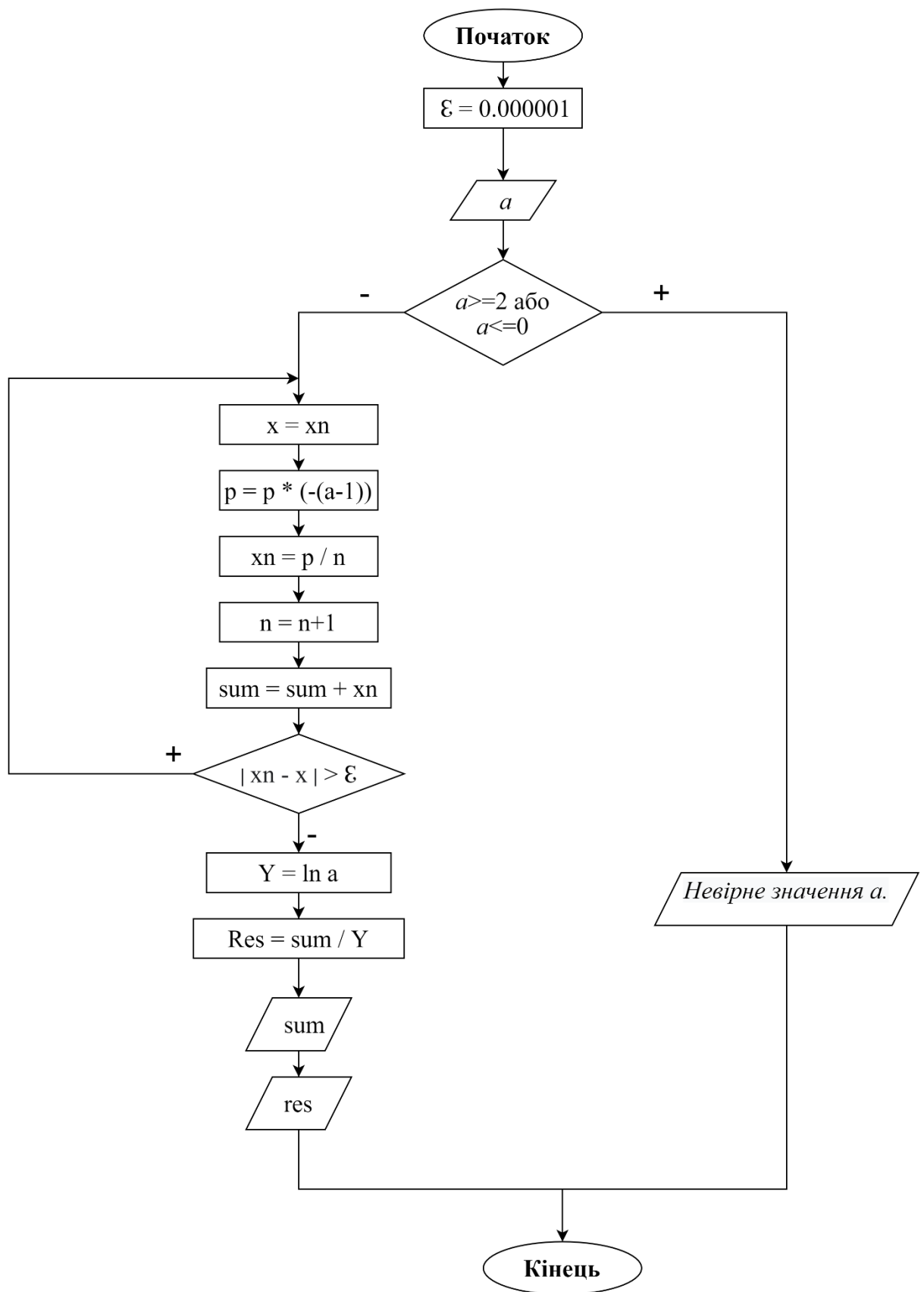
Крок 3

Крок 4

Крок 5

Випробування алгоритму

Початок
a=1.6
n= 24
Sum=0.470004
res=1
Кінець

```
C:\Users\38096\Desktop\New Folder\ОП\Лаб 3\Lab3_OP_Bohun\Lab_3_Bohun\Debug\ConsoleApplication2.exe
0<a<=2  a=1.6
a=1.6  Sum=0.470004  res=1  n=24
Для продолжения нажмите любую клавишу . . .
```

Початок
a=0.67
n=13
Sum=-0.400478
res=1
Кінець

```
C:\Users\38096\Desktop\New Folder\ОП\Лаб 3\Lab3_OP_Bohun\Lab_3_Bohun\Debug\ConsoleApplication2.exe
0<a<=2  a=0.67
a=0.67  Sum=-0.400478  res=1  n=13
Для продолжения нажмите любую клавишу . . .
```

Висновки

Протягом третьої лабораторної роботи ми дослідили подання операторів повторення дій та набули практичних навичок їх використання під час складання циклічних програмних специфікацій.